

Nový Falkenburk

objekt č.12 | ul. Cvikovská, Jablonné v Podještědí

Na místě dnešního zámku je koncem 14. a počátkem 15. století při kupních smlouvách připomínáno, že k tvrzi Jablonná patřila kromě dolní poloviny městečka i nedaleký dvůr Krotenful, Česká Ves a části Markvartic a Suchá (Křížany).

Tvrz Jablonná v 15. stol. beze stopy zanikla. Vrchnost sídlila mimo město.

Teprve o sto let později v letech 1565-1572 dal postavit majitel panství Jindřich Berka z Dubé v místech bývalého dvora Krotenful zámek. Pojmenoval jej podle zříceniny starobylého hradu Falkenburku **Nový Falkenburk**.

Původně renesanční kamenná stavba, krytá šindelem, s věžičkou s hodinami, měnila nejen své majitele, ale i svou podobu častými přestavbami. V 16. a 17. stol. se v držení střídali Berkové s příslušníky jiných rodů. Od r. 1599 se uvádí jako majitelka zámku Markéta Hozlauerová z Libochovic. Po ní do roku 1610 její manžel Ladislav Hozlauer z Hozlau. Po něm pak byl nájemcem Jan Odkolek z Újezdce. Ten prodal zámek mezi rokem 1616 – 1618 Kryštofovi z Donína. Pobělohorskou konfiskací se zámek dostává spolu s panstvím Jablonné znovu Berkům z Dubé. To už je doba Františka Antonína Berky z Dubé, který staví chrám sv. Vavřince. Nákladná stavba chrámu si vyžádala značné částky, takže na úpravu zámku Nový Falkenburk už nezbyly prostředky.

Velká změna nastala až po smrti Fr. A. Berky. V r. 1718 koupil panství Jan Pachta z Rájova. Připojil k němu i sousední Velký Valtinov. Jeho dědicové provedli r. 1759 rozsáhlou přestavbu zámku. Vtiskli mu dnešní barokní podobu s četnými rokokovými prvky. Stavba je dílem Fr. Högera. Průčelí člení pilastry, v hlavní ose vystupuje mělký rizalit, jímž se navenek projevuje hlavní zrcadlový sál v prvním patře s vysokými vchody na balkon. Na obou stranách přechází stavba v nízké polygonální věže se zvonovou střechou. Trojúhelníkový štít i všechna nároží jsou zdobena nesouměrnými barokními kamennými vázami.

Za sedmileté války (1756- 1763) byl zámek vojenským lazaretem.

Pachtové z Rájova vlastnili Nový Falkenburk do roku 1867. Toho roku koupil velkostatek i se zámkem baron Palme. Ten jej už roku 1872 prodal E. Mattauschovi, továrníku z Benešova nad Ploučnicí. Za něho stavba pustla, neboť sálů zámku s freskovou a štukovou výzdobou bylo užíváno jak sýpek.

Změna nastala až za posledního předválečného majitele libereckého továrníka Liebiga. Ten dal v r. 1901 rozsáhle renovovat, bohužel dost necitlivě.

Po roce 1945 přešel zámek do vlastnictví státu. Bylo v něm postupně učiliště zemědělské mládeže, později se v něm vzdělávali traťmistrři a výpravčí ČSD. Dnes je v něm umístěn domov mládeže. V letech 2000-01 prošel zámek rozsáhlou renovací a půdní přestavbou.